

Møde om naturpleje

SEGES d. 29.11.2016.

PROGRAM FOR DAGEN

Kl. 10.00 Kaffe og velkomst

Kl. 10.15. **Erfaringer fra bedriftsbesøgene**

v. Heidi Buur Holbeck, Planter & Miljø, SEGES

Kl. 10.45. **Dyr i naturplejen – hvilke særlige hensyn skal du tage?**

v. Per Spleth, kvæg, SEGES

Kl. 11.00. **Økonomi i naturplejen – gennemgang af 5 bedriftsregnskaber fra naturplejere**

v. Per Spleth, kvæg, SEGES

Kl. 11.30. **Fælles diskussion – hvad skal der til for at gøre naturpleje til en driftsgren?**

Gruppet Diskussion

Fælles diskussion

Kl. 12.00. Frokost

Kl. 12.45. **Tilskud til naturpleje – forventninger til de næste år**

v. Heidi Buur Holbeck, Planter & Miljø, SEGES

Kl. 13.00. **Naturen i naturplejen – hvordan optimeres den?**

v. Anne Eskildsen, Planter og Miljø, SEGES

Kl. 13.30. **Opsamling – Fælles diskussion – muligheder og barrierer**

Kl. 14.00. **Tak for i dag!**

ERFARINGER FRA BEDRIFTSBESØGENE

- Besøgene gav et klart billede af, at I er glade for jeres arbejde med dyrene og naturen.
- Der bliver lagt mange timer i arbejdet med naturplejen.
- Det er et meningsfuldt og meget tilfredsstillende arbejde.
- Samlet set giver naturplejen en fornuftig indtjening for langt de fleste.
- Det helt afgørende for, at der kan opnås en god økonomi i naturplejen er, at management optimeres på alle områder – primært via tilskud og salg af kød, men en lang række andre forhold spiller også ind.

VIGTIGE PARAMETRE

Tilskud til naturpleje	Rundt regnet vurderer naturplejerne, at tilskuddet udgør ca. halvdelen af det samlede overskud, og at tilskuddet derfor er helt afgørende for, at naturplejen kan lade sig gøre. De fleste søger både grundbetaling og tilskud via det 5 årige tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Flere har gode erfaringer med at få tilskud til hegning, rydning og anden forberedelse til afgræsning i Natura 2000 områder. Bekymring for, om der fremover kan søges tilskud til arealerne .
Afsætning af kød	Merpris for salg af kød er afgørende for de fleste. Det kan f.eks. ske ved at opnå en ekstra pris for kødet via afsætning til restauranter eller , via salg fra egen gårdbutik. Fokus er her på at opnå en merpris ved salg af kvalitetsprodukter med en gode historie om høj dyrevelfærd, naturpleje og god kød kvalitet. Også salg af levende dyr kan være en ekstra indtægtskilde.
Vinterfoder	Vigtigt at have billigt vinterfoder. Enten egen foder, billigt indkøb eller vintergræsning.
Ekstensive racer	Ekstensive racer, som Angus, Dexter, Galloway eller skotsk højlandskvæg, egner sig bedre til at pleje de ekstensive våde og ukurante arealer, hvor der i perioder f.eks. ikke er meget foder at hente på arealerne. Det er nøjsomme dyr, som kan klare sig uden masser af næringsrigt foder, som også æder flere forskellige planter.
Store sammenhængende arealer	For at rationalisere driften gælder det så vidt muligt om at have store sammenhængende arealer. Det mindsker tid til tilsyn m.m. Som naturplejer skal man overveje nøje, hvilke arealer det kan betale sig at have dyr på og hvilken pris man vil give/have ved en evt. forpagtning.
God management	Helt afgørende, at tid og økonomi optimeres. Der er mange forskellige måder at drive naturpleje på, men det er helt afgørende, at der lægges en god strategi for kælvninger, græsningssystemer, opsætning af hegn, øremærkning m.m.
Arealer tæt på ejendommen	Der kan spares en masse tid, hvis græsningsarealerne ligger tæt på ejendommen. Flere af naturplejerne brugte dog en stor del af deres tid på tilsyn af dyr rundt i et stort opland. Et godt alternativ kan være aftaler med naboer der tilsier dyrene, så der kan spares tid på opsyn.
Naturstyrelsens arealer	Attraktive arealer – store og sammenhængende Der kan være specifikke krav om plejen. Men også svært at sikre kontinuitet fordi arealerne skal i udbud og folk byder under reelt pris – intern konkurrence uden sikkerhed for god pleje

ERFARINGER: TILSKUD

- For de fleste udgør tilskuddet ca. halvdelen af det samlede overskud
- Tilskuddet er derfor helt afgørende for, at naturplejen kan lade sig gøre.
- De fleste søger både grundbetaling og tilskud via det 5 årige tilskud til pleje af græs- og naturarealer.
- Flere har gode erfaringer med at få tilskud til hegning, rydning og anden forberedelse til afgræsning i Natura 2000 områder.
- Bekymring for om der fremover vil være tilskud til pleje af arealerne

GENERELLE UDFORDRINGER - HVAD GIK IGEN?

- Vigtigt at optimere på tilskud
- Svært at overskue reglerne
- Vigtigt med god rådgivning
– rådgiverne skal være godt inde i reglerne
- Bekymring for kontrol
- Tilskudsfodring – hvor og hvordan?

ERFARINGER: TILSKUD

- Flere har problemer med våde arealer, som i perioder ikke er egnet til afgræsning.
- Svært at vurdere, hvorvidt arealerne kan opfylde kravene for at få tilskud.

UDFORDRINGER MED VÅDE AREALER

- De våde arealer kan medfører problemer med leverikter, som kræver behandling. Her er det afgørende at have en god strategi.

AFSÆTNING AF KØD

- En merpris for salg af kød er afgørende og prioriteres af de fleste.
- Merpris opnås f.eks. gennem salg til restauranter, via salg fra egen gårdbutik, facebook eller hjemmeside.
- Fokus på at opnå en merpris ved salg af kvalitetsprodukter med en gode historie om høj dyrevelfærd, naturpleje og god kødkvalitet.
- Også salg af levende dyr kan være en god indtægtskilde.

VINTERFODER

- Vigtigt at have billigt vinterfoder. Enten eget foder, billigt indkøbt foder eller vintergræsning.

VALG AF RACER

- Ekstensive racer, som Angus, Dexter, Galloway eller skotsk højlandskvæg, egner sig bedre til at pleje de ekstensive våde og ukurante arealer, hvor der i perioder f.eks. ikke er meget foder at hente på arealerne.
- Nøjsomme dyr, som kan klare sig uden masser af næringsrigt foder, som også æder flere forskellige planter.
- Også får bruges til afgræsning af ekstensive arealer, men kræver andet fokus ift. pleje af arealerne.

STORE SAMMENHÆNGENDE AREALER

- For at rationalisere driften gælder det så vidt muligt om at have store sammenhængende arealer.
- Det mindsker tid til tilsyn m.m.
- Som naturplejer skal man overveje nøje, hvilke arealer det kan betale sig at have dyr på og hvilken pris man vil give/have ved en evt. forpagtning.

AREALER TÆT PÅ EJENDOMMEN

- Der kan spares en masse tid, hvis græsnings-arealerne ligger tæt på ejendommen.
- Flere naturplejere brugte dog en del tid på tilsyn af dyr rundt i et stort opland.
- Et godt alternativ kan være aftaler med naboer der tilser dyrene, så der kan spares tid på opsyn.

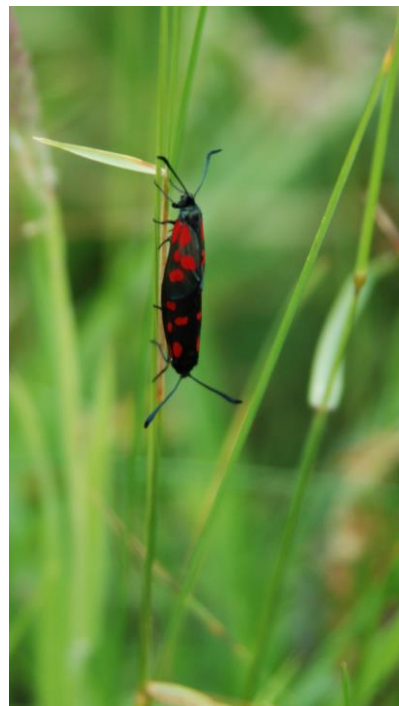

NATURSTYRELSENS AREALER

- Attraktive arealer – store og sammenhængende
- Der kan være specifikke krav om plejen
- Men også svært at sikre kontinuitet – folk byder under reelt pris – intern konkurrence uden sikkerhed for god pleje

KENDSKAB TIL NATURVÆRDIERNE?

GOD MANAGEMENT

- Der er mange forskellige måder at drive naturpleje på,
- Helt afgørende, at tid og økonomi optimeres.
- Ha´ en god strategi for racevalg, kælvnings, græsningssystemer, opsætning af hegn, øremærkning m.m.

HVAD SKAL DER TIL FOR AT NATURPLEJEN ER RENTABEL HOS JER?

- Har I en klar strategi for hvor I skal tjene jeres penge i naturplejen?
- Har I primært fokus på tilskud eller afsætning eller begge dele?
- Hvor og hvordan kan I optimere jeres indtjening?

NATURPLEJE – PRIORITERET EFTER NATURVÆRDI

HVOR MANGE PENGE ER DER TIL NATURPLEJE FREMOVER?

Udløbsanalyse plejegræs 2015-19	2015	2016	2017	2018	2019*
Afsatte midler, mio. kr.	250	130	190	180	243
I alt tilsagn der udløber (ha)	17.211	3.357	13.254	17.024	18.193
Særligt udpegede Natura 2000 områder (ha*)	12.050	2.149	8.163	9.999	10.245

- Det er ikke alle udløbne tilsagn, der vil kunne gentegne med den ny målretning af ordningen.
- Der vil mangle midler til naturpleje fremover!
- Hvis der mangler midler til Økologisk arealtilskud, kan der hentes midler fra 'pleje af græs- og naturarealer'.

*Analyse for 2019 viser, at der ikke er de tilsagn der blev indgået i 2015 med tilbagevirkende kraft til 2019.

TILSKUD TIL NATURPLEJE – FORVENTNINGER TIL DE NÆSTE ÅR

- Der vil over de næste år være midler til at indgå nye tilsagn på mellem 19. – 25.000 ha. årligt.
- Mellem 56 – 70 pct. af alle de tilsagn der udløber vil ligge i de særligt udpegede områder.
- Skal prioriteres højest
- Målsætning om at øge plejeindsatsen i Natura 2000 områderne. Dvs. flere ha må forventes, at skulle plejes inden for de særligt udpegede områder.

*Ved et gennemsnitlig årligt beløb til pleje af græs- og naturarealer på 1.900 kr./ha/år, estimeret mellem arealer med og uden Grundbetaling og forpligtigelser fordelt på slæt og afgræsning over 5 år

TILSKUD TIL PLEJE AF GRÆS- OG NATURAREALER

Plejeindsatsen er blevet mere målrettet – kun tilskud til arealer med høj naturværdi

Natura 2000

1. I *de særligt udpegede* Natura 2000-områder (min. 50 pct. af arealet)

Uden for de særligt udpegede Natura 2000

2. Prioritering af arealer med en høj naturværdi (HNV score på min. 5) (også inden for Natura 2000 fra 2017)
3. I Natura 2000, hvor min. 90 pct. er gentegning af tilsagn
4. Arealer som er med i vådområdeprojekt (inden for og uden for Natura 2000)

Foto: Heidi Buur Holbeck

HØJ NATURVÆRDI

Alle lysåbne arealer vurderes ud fra 14 forskellige parametre og tildeles en score fra 0-13 ud fra følgende kriterier

- Kystnærhed
- Lavbundsareal
- Skråning/Skrænt
- Beskyttet natur
- Nærhed til beskyttet natur
- Nærhed til småbiotop
- Ekstensiv landbrugsdrift
- Økologisk mark
- Planteindikator 1
- Planteindikator 2
- Planteindikator 3
- Forekomst af rødlistet/bilags art 1
- Forekomst af rødlistet/bilags art 2
- Forekomst af rødlistet/bilags art 3

Temaer

Her kan jeg...

☒ HNV (områder med høj naturværdi)

0

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Tjek HNV værdien på arealer her:
www.arealinfo.dk

Temanavn: HNV-Indikator kort

Zoom til topkort [Få mere info](#) [Om kortet](#)

Udgivet: 2013-01-01

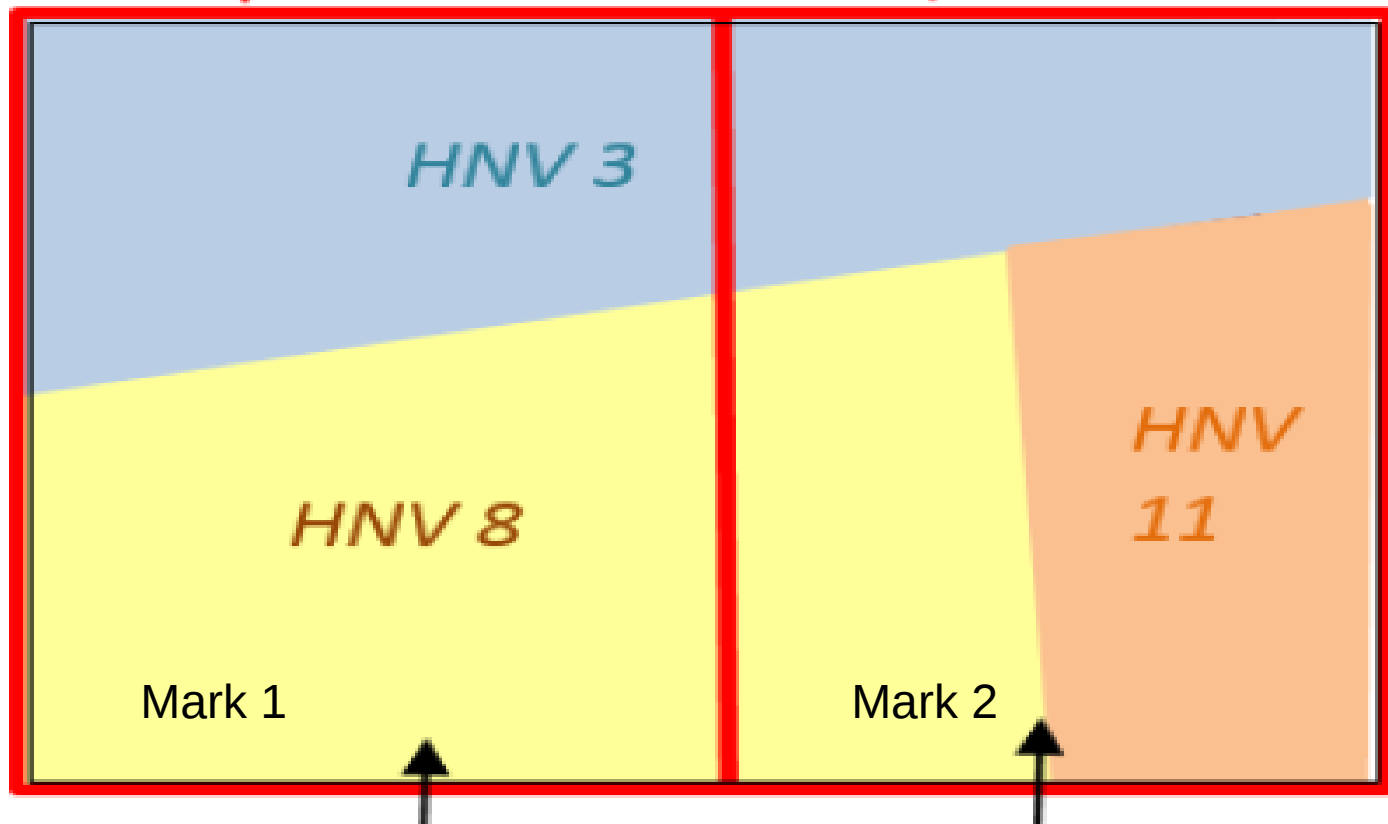
Detaljer [Attributter](#)

HNV KAN MEDFØRE AFGRÆSNING AF STØRRE SAMMENHÆNGENDE AREALER

- Den højeste HNV-værdi gælder for hele marken (mindst 0,1 ha)
- Muligt at overføre høj HNV-værdi til nabomarker, hvis markerne er naturligt sammenhængende

Eksempel:

En naturligt sammenhængende mark er opdelt i to forskellige markblokke og derfor to marker. Arealet med den højeste HNV-værdi kan gælde for begge marker (hvis der er fri passage på min. 4 m)

Mark 1 og mark 2 er naturligt sammenhængende. Den højeste HNV score gælder for begge marker.

STIL KRAV TIL JERES KOMMUNER – DE BØR PRIORITERE PLANTEREGISTRERINGERNE

- Uden for de særlige Natura 2000 områder bliver HNV scoren helt afgørende for jeres tilskudsmuligheder
- Billig indsats fra kommunen for at sikre naturpleje af værdifulde arealer

MULIGHEDER OG BARRIERER I NATURPLEJEN

- Hvor er de største udfordringer for at naturplejen kan lykkes?
- Hvilke muligheder ser i for naturpleje som driftsgren?
- Hvor har I brug for mere hjælp – fra lokale rådgivere – og fra SEGES?

